

конфлікт (дисонанс) за невідповідності або протиріччя один одному частин інформації. Розрізняють *два типи новизни*: відносну новизну (наприклад, звичайний предмет у незвичайній ситуації); б) новизну в буквальному сенсі (наприклад, вид поверхні нової планети). Такі здібності починають проявлятися вже у віці 3-5 років. У цей період основним механізмом формування творчого потенціалу є наслідування значущим дорослим (батькам, дорослим з близького оточення, вихователю в дитячому саду та ін.) [3-5]. Із-поміж чинників, що викликають дослідницьку поведінку і супроводжуючий її дослідницький інтерес називають такі: 1) новизна об'єкта або ситуації, що виникла; 2) оптимальний рівень складності: занадто примітивні або ж недоступні розумінню об'єкти гасять інтерес; 3) невизначеність знання; 4) когнітивний конфлікт (протиріччя частини інформації); 5) потреба в екстраполяції, прогнозуванні майбутнього; 6) перфекціонізм, тобто прагнення доводити все до ідеального стану тощо [3-5].

До чинників, що розвивають дослідницьку поведінку, відносимо: ігри-дослідження, іграшки, образотворчу діяльність, конструювання, спілкування, вивчення природи. У дослідженні ми спиралась на розумінні О.І. Савенковим пошуково-дослідницької діяльності як особливого виду діяльності, що породжується в результаті функціонування механізмів пошукової активності у вибудовується на ґрунті дослідницької поведінки» [5]. Отже, дослідницька поведінка ґрунтується на активності дитини, її цікавості, прагненні пізнавати довкілля.

Список використаних джерел:

1. Кіт Г.Г. Вихователь дитячого навчального закладу як дослідник / Г.Г.Кіт // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій : збірн. мат. наук.-практ. конф. викл. і студ. інст. педагогіки, психології і мистецтв (Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 9-11 квітня 2014 р.) / за ред. Г. С. Тарасенко ; ВДПУ. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – Вип. 3. – С.159-165.
2. Крутій К. STREAM-освіта для дошкільнят: виховуємо культуру інженерного мислення / К. Крутій, Т. Грицишина // Дошкільне виховання. – 2016. – № 1. – С. 3-7.
3. Крутій К.Л. Природничо-наукова освіта дошкільників: блоково-тематичне планування на засадах інтеграції та методичні поради. Літо-грайлик / К. Л. Крутій, І. Б. Стеценко, Т. І. Грицишина. – Запоріжжя : ТОВ “ЛПС” ЛТД, 2018. – 200 с.
4. Поддьяков Н.Н. Исследовательское поведение. Стратегия познания, помощь, противодействие, конфликт [Текст] / Н.Н. Поддьяков. – М. : Аспект-пресс, 2010. – 211 с.
5. Савенков А.И. Психология детской одаренности / А.И.Савенков. – М.: Академия развития, 2009. – 159 с.
6. Voss H.- G., Keller H. Curiosity and exploration: a program of investigation // The German journal of psychology. 1986. – Vol. 10. – № 4. – P. 327-337.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

*Савчук Зоряна, кандидат історичних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

PSYCHOLOGICAL READINESS OF TEACHERS TO WORK IN INCLUSIVE SPACE

*Savchuk Zoriana, Assistant Professor of Chair of Psychology and social work
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)*

Анотація. Основна увага приділена визначенню ключових показників професійної та психологічної готовності педагога в інклюзивному просторі. Вказано, що дану готовність можна розвинути.

Ключові слова: інклюзивний простір, інноваційна діяльність, психологічна готовність, діти з особливими освітніми потребами.

Article title. *The theoretical aspects of psychological readiness of a teacher of a secondary educational institution to work with children with special educational needs in terms of inclusive education have been analyzed in the article. The main attention is devoted to identifying main indicators of professional and psychological readiness of the teacher in inclusive sphere.*

Key words: *inclusive space, innovation, activity, psychological readiness, children with special educational needs.*

Актуальність проблеми дослідження Освітнянський ринок сьогодні сигналізує про нові запити суспільства у фахівцях, які б могли задовільнити освітні потреби різних категорій дітей, в тому числі і дітей з особливими освітніми потребами.

Незважаючи на різні підходи в дослідженні проблеми готовності, вчені єдині в переконанні, що готовність як феномен – це складне цілісне утворення психіки людини. Інтегруючи в собі низку психологічних феноменів, що знаходяться в тісному взаємозв'язку, вона має складну динамічну структуру.

Аналіз актуальних досліджень. Проблемі підготовки сучасного вчителя до роботи з дітьми, які мають особливі освітні потреби, присвячено низку досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: В.Засенка, А.Колупаєвої, З.Ленів, С.Миронової, Н.Пахомової, Л.Савчук, В.Синьова, В.Тарасун, В.Тищенко, А.Шевцова, Tim Loreman, Donna McGhie-Richmond.

Виклад основного матеріалу. Готовність до педагогічної діяльності в інклюзивному просторі - особливий особистісний стан, який передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості і рефлексії [1, с 3].

А.А.Деркач, Л.С.Орбан виділяють такі структурні компоненти: мотиваційний (позитивне ставлення до певного виду діяльності, бажання ним

займатися); когнітивний (наявність необхідних знань, уявлень); гностичний (володіння способами та прийомами, що необхідні в даному виді діяльності); емоційно-вольовий (здатність відчувати задоволення від роботи, самоконтроль таїн.); оцінний (самооцінка своєї професійної підготовки).

Дослідниками Юхимець І.В. та Савчук Л.О. було розроблено дидактичну модель формування психологічної готовності до інноваційної діяльності (в тому числі інклюзивної), яка включає три послідовні етапи:

I - когнітивно-збагачувальний;

II – діяльнісний;

III – емоційно-регулятивний [2, с 99].

Як ми бачимо, підготовка вчителя до умов роботи в інклюзивному просторі – це не тільки накопичення і застосування знань, умінь і навичок. Цей процес включає і глибокі психологічні перетворення особистості педагога, які нададуть йому можливість професійно навчати дітей з особливими освітніми потребами.

Таблиця 1. Модель формування психологічної готовності до інноваційної (інклюзивної) діяльності

I етап Когнітивно- збагачувальний	II етап Діяльнісний	III етап Емоційно- регулятивний
Мета		
Формування теоретичного багажу знань, зміна поглядів на філософію освіти	Формування та активізація психологічної готовності до інноваційної діяльності	Стимулювання педагогів та освітніх закладів до запровадження інновацій
Форми і методи роботи		
Корекція навчальних планів і програм, запровадження моніторингу інноваційної діяльності, запровадження активної форми роботи з педагогами	Тренінги, ситуаційні вправи, практичні заняття, «кейс-стаді», напрацювання спецкурсів, організація роботи ТНДК	Семінари, «круглі столи», конференції, робота лабораторії інклюзивної освіти, участь у виставках конкурсах, видання посібників
Педагогічні умови		
Психолого-рефлексивна спрямованість навчання	Мотивація інноваційної діяльності, наявність позитивних емоційних стимулів	Залучення педагогів до активної інноваційної діяльності

Таким чином, ми можемо значно розвинути психологічну готовність учителя до умов роботи в інклюзивному просторі через систему спеціальних заходів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Подальші наукові розвідки будуть присвячені апробації та аналізу результатів тренінгу формування психологічної готовності вчителя до роботи в інклюзивному просторі в умовах професійно-особистісного самовдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою :Дефектологія. - 2009. - №4. - С. 3-4.
2. Савчук Л.О. Компетентнісний підхід у підвищенні кваліфікації педагогів до запровадження інклюзивної моделі навчання дітей з : Нова педагогічна думка. – 2010. – №1. – С. 98-101.

УДК:001.891:81.233-053.2

ГЕНЕЗИС ЛОНГІТЮДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МОВНИХ І МОВЛЕННЄВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ

Сірко Лілія, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Крутій Катерина, доктор педагогічних наук, професор

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

**GENESIS OF LONGITUDE RESEARCHES
LANGUAGE AND CHARACTERISTICS OF CHILDREN**

Sirko Liliia, master's student

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті подано визначення термінів «мовна здібність», «мовленнєва здібність». Запропоновано огляд лонгитюдних досліджень мовлення дошкільників. Проаналізовано етапи розвитку мовних і мовленнєвих здібностей у дітей в онтогенезі.

Ключові слова: мовні здібності, мовленнєві здібності, лонгитюдне дослідження, діти дошкільного віку.

Abstract. The article proposes definitions of the terms «language ability», «speech ability». The review of longitudinal researches of preschool children speeches is proposed. The stages of development of language and speech abilities in children in ontogenesis are analyzed.

Key words: language abilities, speech abilities, longitudinal research, children of preschool age.

Зазначимо, що сучасних ґрунтовних системних досліджень щодо розвитку мовних і мовленнєвих здібностей у дітей дошкільного віку, які б